

Innspill til strategi for å styrke innsatsen mot miljøkriminalitet

Vi viser til innspillsmøte i departementet 29. mars vedr. arbeidet med en nasjonal strategi for å styrke innsatsen mot miljøkriminalitet. På møtet ble det gitt anledning til å sende skriftlige innspill til dette arbeidet. I det følgende finnes innspill til arbeidet fra Norsk Industri. Våre innspill er begrenset til nasjonale prioriteringer. Vi anbefaler at følgende forhold vektlegges:

- Norsk Industri vurdering av omfanget av systematiske overtredelser av regelverket hos industrivirksomheter som har tillatelse iht. forurensningsloven er at dette er lavt og at tilsynsmekanismer hos direktorater/fylkesmenn for slike virksomheter alt fungerer godt.
- Hovedbildet i industrien er at utslippene av miljøfarlige stoffer går ned, at den tekniske tilstanden på anleggene stadig forbedres iht. BAT-krav og at bedriftenes internkontroll og risikovurderinger holder gjennomgående god kvalitet. Utfra dette bildet ser vi ikke at strategien bør prioritere tiltak som handler om innføring av økte strafferammer eller overtredelsesgebyr. Norsk Industri mener at dagens straffereaksjoner har tilstrekkelig allmennpreventiv effekt. Vi anbefaler at strategien inneholder en transparent vurdering og kartlegging av hvor risikoen for alvorlig miljøkriminalitet vurderes til å være størst og at regjeringen prioriterer risikobaserte tilsyn og tiltak i tråd med en slik vurdering. Vår erfaring er at dagens tilsynsvirksomhet gjerne prioriterer store virksomheter fremfor mindre bedrifter. En slik prioritering kan ikke forsvares utfra en risikobasert tilnærming.
- Ifølge Økokrims trusselvurdering for 2018 vurderes ulovlig avfallshåndtering til å være den største trusselen innenfor forurensningskriminalitet. Dette kan for eksempel handle om ulovlig eksport av avfall, dvs. at avfall ikke sendes til oppgitt land eller håndteres ulovlig. Slik Norsk Industri ser det bør det her skilles mellom regelbrudd knyttet til bevisst ulovlig eksport og brudd som handler om mangler i internkontroll, mangelfull utfylling av dokumentasjon, rolleforståelse om bedriften er megler, forhandler, produsent og eksportør av avfall, etc. Et risiko-område er ulovlig eksport av avfall av EE-avfall, batterier, etc. som er stjålet fra mottak/næringsliv/kommuner. Norsk Industri mener at det er viktig at politi/påtalemyndighet prioriterer kriminalitet knyttet til tyveri av avfall langt høyere.
- Norsk Industri ser behov for at virksomheter som faller utenfor forurensningslovens krav til tillatelse også prioriteres ved tilsyn fra miljømyndighetene. Eksempler kan være tilsyn med at forurensningens regler om forsøpling og håndtering av næringsavfall overholdes.
- Økokrims trusselvurdering peker også på at det er grunn til å tro at det legges frem falske dokumenter ved import av produkter, at det omsettes produkter med innhold av farlige stoffer i strid med krav i produkt- og kjemikalierregelverket, og som ikke overholder krav til faremerking. Utviklingen kan skyldes økningen i salget fra utenlandske nettbutikker og at aktører som importerer varer fra land utenfor EØS, ikke har god nok internkontroll. Norsk Industri er enige i at dette kan være et område som kan prioriteres. Samtidig vil vi påpeke at det er viktig at kjemikalie- og produktregler er harmonisert med resten av EU. Særnorske regler på dette området medfører en unødvendig risiko for regelverksbrudd som neppe har noen særlig miljøeffekt. Samme prinsipp gjelder på farlig avfallsområdet.
- Regjeringens strategi for å styrke innsatsen mot miljøkriminalitet bør samordnes med Politidirektoratets og Økokrims trusselvurderinger¹, samt regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet. Intuitivt vil Norsk Industri tro at det er større risiko for systematisk miljøkriminalitet hos foretak som også driver arbeidsmiljøkriminalitet eller økonomisk kriminalitet. Det bør derfor vurderes tiltak som sørger for god informasjonsflyt mellom myndighetenes innsats på disse områdene. Strategien for arbeidsmiljøkriminalitet er gjennomført i dialog med hovedorganisasjonene i arbeidslivet². Norsk Industri anbefaler at samme arbeidsmetodikk brukes ifm. utarbeidelse av strategien mot miljøkriminalitet.

¹ <https://www.okokrim.no/publikasjoner.417054.no.html>

² Se mer info på <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/strategi-mot-arbeidslivskriminalitet-2019/id2628152/>